

1. Obiekt :

WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ

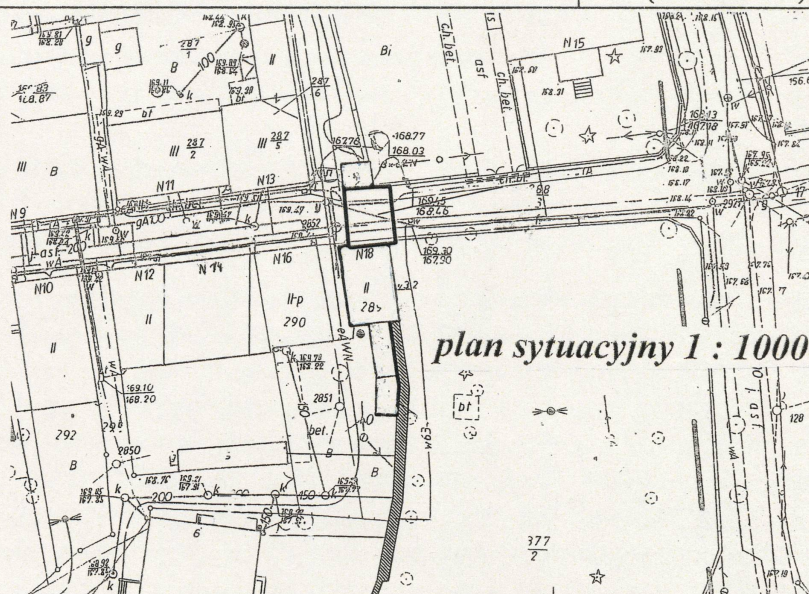
2. Powstanie, przebudowy :

XIV, XVII wiek
(ok. 1600 r.)

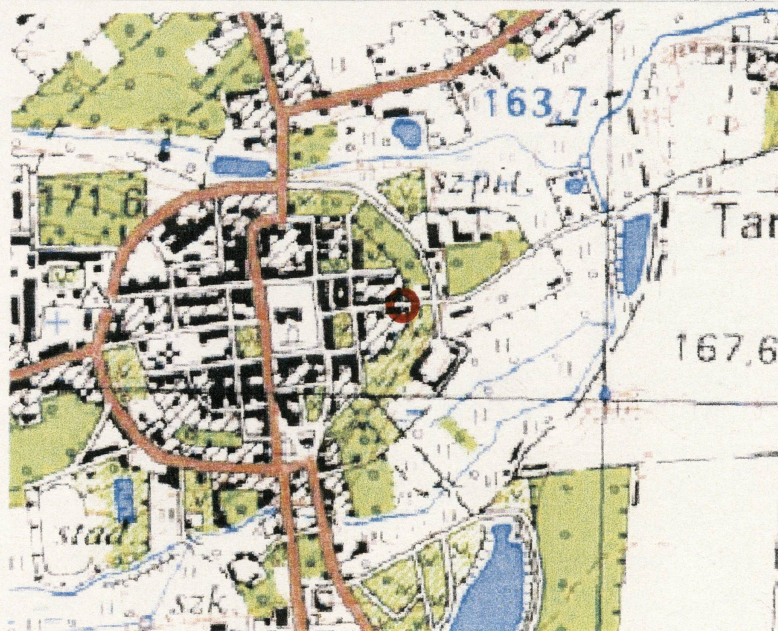
3. Miejscowość :

GRODKÓW

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty :

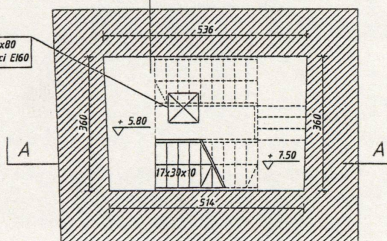

plan sytuacyjny 1 : 1000

plyta tekturowa h=10 cm starożytna w środku
wysokości 96 cm 12cm, otulina 5cm B-20,
stal klasy A-III, poz. 3.1. op. tech. cz. konstr.

Kłapa p.poz. 80x80
o wytrzymałości E160

4. Adres :

GRODKÓW
ul. Józefa Elsnera
przy budynku nr 18

5. Przynależność administracyjna :

województwo : opolskie
gmina : GRODKÓW

6. Pierwotne nazwy :

Grottkau

7. Przynależność administracyjna przed 1999 r.

Województwo : opolskie

8. Właściciel i jego adres :

Gmina Grodków
ul. Warszawska 29
49 – 200 Grodków

9. Użytkownik i jego adres :

j.w

10. Rejestr zabytków :

Nr : 684 / 63
Data : 16.10.1963 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu :

Grodków, lokowany w miejscu obecnego miasta na surowym korzeniu w roku 1278 na prawie średzkim (jako druga lokacja ; pierwsza w 1268 na terenie Nowej Wsi Malej, znana z dokumentu księcia wrocławskiego Henryka III dla kasztelana Mroczy z Ryczyna) ; już od końca XIII w. posiadał system kamiennie – ceglanych murów obronnych. Mury pierwotne wzniesione w latach 1296–1301 w czasach Bolka I, księcia świdnickiego (ta teza nauki niemieckiej na podstawie źródeł pisanych w ostatnim czasie jest podważana przez badania architektury, o czym dalej). Ok. roku 1351, gdy miasto funkcjonowało już jako miasto biskupie – od 1344 było stolicą odrębnego księstwa grodkowskiego – staraniem biskupa Przecława z Pogorzeli mury zostały wzmocnione, podwyższone i opatrzone basztami. Grodków posiadał 3 bramy z wieżami : Wrocławską (Brzeską), Nyską, Ziębicką. Wtedy też zapewne powstała wieża Bramy Lewińskiej (brama musiała istnieć wcześniej, jako jedna z osi komunikacyjnych miasta na wschód od rynku). Jeden z przekazów historycznych podaje, że w XIX w. na jednej ze ścian zachował się napis z datą 1414 i imieniem „Johannes”, być może średniowieczny. Wobec niezachowania się napisu, nie wiadomo czego miałby dotyczyć ; być może np. fundacji lub napraw czy remontów z tego czasu. Gotycka wieża bramna została podwyższona i częściowo przekształcona w okresie renesansu, około 1600; wtedy zaopatrzone ją w dekoracyjną attykę.

C.d. wkładka 1

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje) :

SYTUACJA : wieża dawnej Bramy Lewińskiej, stanowiąca część zachowanych w znacznym stopniu średniowiecznych obwarowań Grodkowa – usytuowana u wylotu ulicy Elsnera, biegnącej od rynku w kierunku wschodnim (ze środka dłuższej, wschodniej pierzei rynkowej), wychodzącej na dzisiejszy park w typie plant miejskich, założony w XIX wieku w miejscu fos obronnych pod murami miasta. Stare miasto w Grodkowie otoczone murami ma kształt owalu rozciągniętego w kierunku wschód – zachód. Tę dłuższą oś elipsy wyznaczają wieże dawnych bram miejskich, od zachodu Bramy Ziębickiej, od wschodu Bramy Lewińskiej.

MATERIAŁ : fundament nierozpoznany, jednakże na podstawie wiedzy o gotyckich budowlach Śląska można założyć iż wykonany z cegły gotyckiej, z wtrąconymi głazami eratycznymi lub łamanymi (głazy najczęściej osadzone w newralgicznych miejscach, w narożnikach, cokołach itp.) Alternatywnie możliwe też użycie brył rudy darniowej – takowe występują licznie w murach kurtynowych Grodkowa. Mury obwodowe wieży z gotyckiej cegły palcówki, z rzadko wtrąconymi zendrówkami. Najwyższe partie nadbudowane w okresie renesansu – z cegły nowożytniej, pierwotnie na zaprawie wapiennej, partiami wymienionej na cementowo-wapienną. Mury pierwotnie spójne gotycką zaprawą wapienną, nielicznie stwierdzoną podczas remontu. (Generalnie zaprawy oraz lico gotyckiego muru słabo zachowane na skutek skuwania podczas remontu w 2009 r. bardzo mocnych XIX-wiecznych zapraw cementowo-wapiennych ; dodatkowo cegła gotycka, przede wszystkim od strony zachodniej okazała się silnie skorodowana). Partie nowo przemurowane na zaprawie wapienno-trassowej, wyrwa po pocisku z lat wojny zamurowana nową cegłą. W dolnych partiach ostrołukowych przejść – flankujące kamienne odboje. Wsporniki wykusza północnego wykute w kamieniu - zapewne granicie. Mury od wewnątrz i z zewnątrz otynkowane nową zaprawą wapienno-trassową. Nad przejściem wieży nowy strop żelbetowy, kolejne kondygnacje ze stropami drewnianymi na belkach. Wewnątrz schody drewniane z takimiż balustradami. Ściany w górnych partiach spięte XIX-wiecznymi ściągamami żelaznymi. Wykusz z drewnianą konstrukcją daszku, pokrycie z dachówek ceramicznych mnich-mniszka. W oknach drewniane nowe żaluzje. Więźba nowego dachu drewniana, pokrycie papą na pełnym deskowaniu. Obróbki nowe miedziane, także rury spustowe wypuszczone z okulusów w partii attyki, zakończone rzygaczami w kształcie smoczych głów. Nowa iglica z chorągiewką i gwiazdą – żelazo, miedź, złocenia.

Schody : nowo wykonane, w dolnej partii zabiegowe, ze spocznikami, w górnej powrotne dwubiegowe. Do poziomu pierwszej kondygnacji, tj. stropu nad przejazdem wieży brak schodów, gdyż obiekt po remoncie nie ma być powszechnie udostępniony. W miarę potrzeb jako schody posłuży drabina dostawiana do otworu wyciętego w stropie.

Posadzka : w przejściu granitowy XIX-wieczny zabruk, granitowe odboje. Strop nad przejściem żelbetowy, podłogi wyższych kondygnacji z bali struganych.

KONSTRUKCJA : przed remontem 2008-9 r. stropy nie istniały – nie zachowały się Wewnątrz były jedynie odsadzki wyznaczające kondygnacje, zabezpieczone ceglanyimi okapami i dachówkami ceramicznymi (fot.

). Nowy strop nad przejazdem z płyty żelbetowej zbrojonej, h =10 cm, czteroprzęsłowej, wzmocniony belkami żelbetowymi zbrojonymi. Schody zaprojektowano w konstrukcji drewnianej, policzkowe, oparte na belkach spocznikowych. Stopnice osadzone w policzkach na wręby. Stopnie i pomosty z bali struganych grubości 5 cm. Więźba dachowa kleszczowo – płatwiowa, dwuspadowa, z rzędem słupów i płatwią **C.d. wkładka 1**

7.Miejscowość : GRODKÓW	8.Obiekt (nazwa jak w karcie) : WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ	9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub mat. uzupełniającego) : C.d historii i opisu wieży
-----------------------------------	---	---

C.d. pktu 12 : Po wojnie trzydziestoletniej staraniem biskupa Sebastiana Rostocka odnowiono nadwyrężone i zniszczone mury miejskie w latach 1664 – 1671. Wieża Bramy Lewińskiej odnawiana w 3 ćw. XIX w. (w 1886 r.) i w wieku XX (remonty zabezpieczające). Ostatni remont w latach 2008 – 9 połączony był z badaniami architektonicznymi. Były one ograniczone jedynie do części wschodniej zachowanych obwarowań, lecz ich dotychczasowe wyniki mogą podważyć obowiązującą w historiografii tezę o dwufazowości murów i budowie starszej fazy w czasach księcia świdnickiego Bolka I ; wg tych badań istnieją raczej przesłanki do uznania, że mury były wzniesione całościowo w XIV wieku za czasów biskupa Przeclawa – jako jego fundacja w roli władcy księstwa biskupiego.

Pierwotnie, w okresie gotyku wieża z eksponowanym licem ceglanego muru, zapewne zwieńczona blankowaniem ; w czasie rozbudowy renesansowej ok. r. 1600 została otynkowana, z dodanym boniowaniem narożników i obramieniem ostrołucznej arkady przejścia (przejazdu) w parterze. Wtedy też dodano ostatnią kondygnację w formie ozdobnej attyki. W czasie ostatniego remontu zrekonstruowano architektoniczne formy zdobnicze oraz renesansową kolorystykę wieży odkrytą w czasie badań.

C.d. pktu 13 : w kalenicy oraz dużymi kosztami odprowadzającymi wodę rzygaczami po obu stronach bramy. Miecze usztywniające płatwie. W poziomie nad blendami pierwotnego krenelaża kotwienie wzdłużne i poprzeczne prętami stalowymi ze śrubami napinającymi. Kotwy wklejone w mur na żywicę epoksydową. Pęknięcia muru spojone prętami i klamrami Hilti, iniekcją z żywicy

RZUT : budowla obronnej wieży wpisana w zachowany odcinek muru obronnego, na północ i na południe od niej ; na rzucie lekko nieregularnego prostokąta zbliżonego w proporcjach do kwadratu. Na krótszej osi wschód – zachód w przyziemiu zlokalizowane przejście bramne : elewacja zachodnia i wschodnia przeprute wysokimi ostrołucznymi arkadami otworów bramnych. Wejście do wnętrza wieży usytuowane na wysokości pierwszego stropu (pierwotnie drewnianego z belek, po remoncie z roku 2009 – płyty żelbetowej, osadzonej na wysokości pierwszej odsadzki, tj. 5, 80 m), w którym otwór wyłazowy dla dostawianej drabiny.

BRYŁA : wieża w ciągu muru obronnego, pomiędzy nowszymi budowlami, nad którymi zdecydowanie góruje (wysokość wieży ponad 20 metrów) ; od północy do wieży przylega stacja transformatorowa, od południa budynek z początków XX wieku, oparty o południową ścianę wieży i jednocześnie o odcinek muru obronnego. W przyziemiu na osiach głównych ściany czołowe przeprute ostrołucznymi arkadami przejść oraz niszą od strony wschodniej. Wieża prostopadłościenna, pięciokondygnacyjna, zwieńczona wewnętrznym nowym dachem (częściowo dwuspadowym, częściowo pogrążonym) wybudowanym na poziomie renesansowej attyki. Attyka wieńcząca całość silnie rozrzeźbiona architektonicznie, o zębatym, skomplikowanym rysunku blanek i szczycików. W ścianie północnej wieży, na wysokości przedostatniej kondygnacji niewielki wykusz zadaszony pulpitowo.

ELEWACJE.

Zachodnia : od strony miasta, jednoosiowa, w przyziemiu przepruta dużą ostrołuczną arkadą umożliwiającą przejazd i przejście. Naroża wieży opięte aż do ostatniej kondygnacji attkowej boniowaniem o naprzemiennym rytmie dłuższych i krótszych boni. Podobne okalają ostrołuk przejazdu, w którym przy dolnych krawędziach skośne kamienne odboje. Okna pojawiają się dopiero w wyższych partiach elewacji ; niżej okno szczelinowe, nad nim szersze okno prostokątne zamknięte łukiem odcinkowym. Po bokach elewacji, na wysokości dawnych stropów widoczne są blachy oporowe XIX-wiecznych zapewne ściągow żelaznych (z 1886 roku ?). Kondygnacja wieńczącej wieżę attyki wydzielona gzymsem, złożonym z wklęsli i dolnego ćwierćwałka. Takie profile gzymśów dzielą wszystkie poziomy attyki. Jej dolna partia rozczłonkowana półkoliście zamkniętymi arkadkami wspartymi na pilastrach. W dwóch płycinowych arkadkach para niewielkich okulusów. Górna partia attyki to grzebień złożony z trzech postumentów z półkolistymi płycinami w

podstawach, połączonych zdwojonymi trójkątnymi szczycikami. Na postumentach sterczyny - również zwieńczone trójkątnie, flankowane niższymi sterczynami ćwierćkolistymi (rozdzielone środkowym elementem „jaskółcze ogony”).

Południowa : dolna partia niewidoczna, przykryta dachem budynku dostawionego zarazem do wieży i murów. W wyższych partiach występują blachy oporowe ankrowania oraz okno pod attyką – podobne w formie do okna z elewacji zachodniej, lecz odmienne w proporcjach – szersze i niższe. Natomiast identyczna forma attyki.

Wschodnia : w przyziemiu przepruta ostrołuczną arkadą – analogicznie do elewacji zachodniej. Naroża wieży opięte naprzemiennym boniowaniem. Takież obramiają arkadę przejazdu. Kamienne odboje przy ościeżach. Arkadę przejazdową ujmuje wysoka, zamknięta ostrołucznie blenda, w której niegdyś umieszczona była zamykająca wejście do miasta brona. Układ okien odmienny niż od strony zachodniej – zamiast jednego występuje para okien prostokątnych zamkniętych łukami odcinkowymi, w opaskach. Po bokach elewacji blachy oporowe ściągów żelaznych. Forma attyki – jak w pozostałych elewacjach.

Północna : jednoosiowa ; dolna część wieży przysłonięta przez dostawioną trafostację. Nad nią oś okienna (forma jak w elewacji wschodniej) z boku okna, od strony wschodniej występuje gotycki wykusz latrynowy ; osadzony na parze kamiennych wsporników, pomiędzy którymi otwór. Wykusz dość płytki, nakryty mocno spadzistym daszkiem pulpitem. W czasie ostatniego remontu wykusz także ozdobiono rekonstruowanymi boniami. Forma attyki – jak w pozostałych elewacjach.

WNETRZA :

W górnych partiach wieży kilka poziomów odsadzek – na największej z nich na wysokości okien widoczne murowane blanki ze spadzistymi nakrywami z cegieł ; otwory okienne wypadają w przestrzeniach między zębami blanków. Kolejna, węższa odsadzka znajduje się pod małymi okulusami ; nakryta rzędem dachówek ceramicznych. Po remoncie odtworzono drewniane stropy poszczególnych kondygnacji, opierając nową konstrukcję schodów na najniższym lecz najbardziej solidnym stropie - żelbetowym nad przejazdem bramnym. Wykonano też nowy dach na poziomie attyki, dwuspadowy, z częściami pogrążonymi.

INSTALACJE : brak

7. Miejscowość :

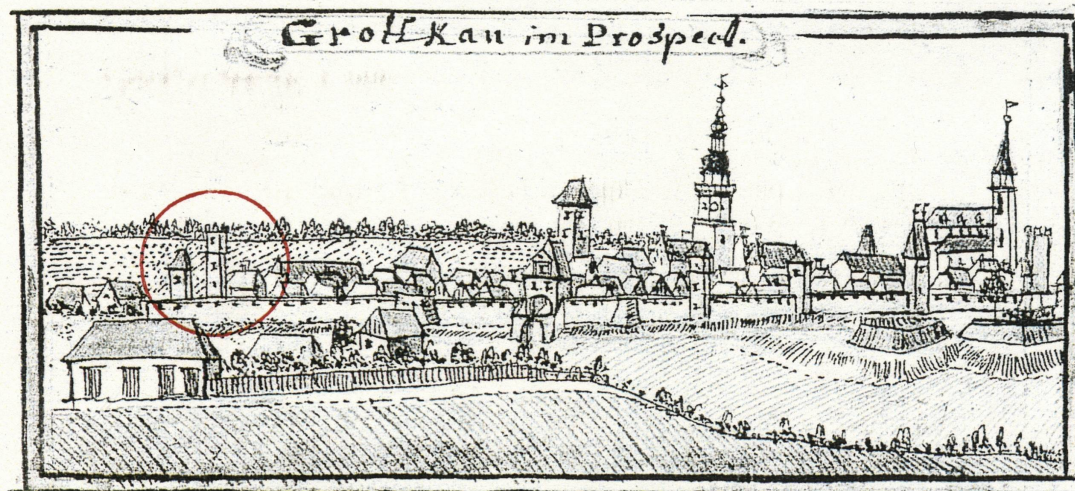
GRODKÓW

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

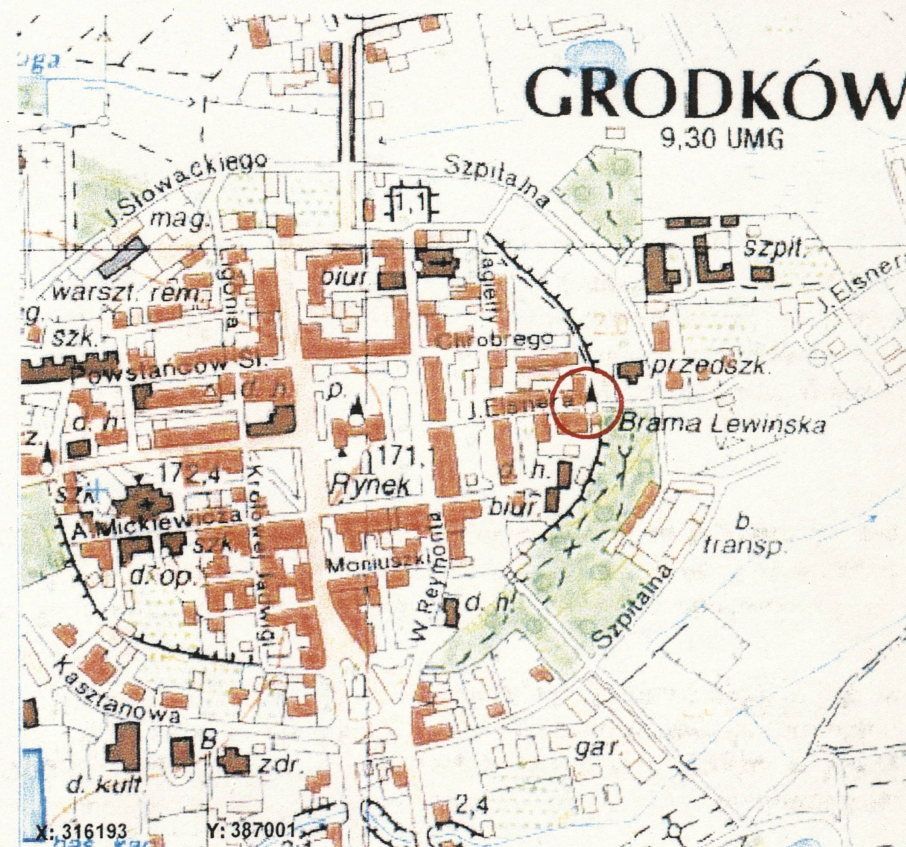
WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

ikonografia, zdjęcia po konserwacji w 2009 r.

Grodków, panorama miasta od północy z około połowy XVIII wieku
(rys. F.B. Werner)

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 3.

7.Miejscowość :

GRODKÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 4.

7.Miejscowość :

GRODKÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 5.

7. Miejsowość :

GRODKÓW

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fot. stanu zniszczeń sprzed remontu konserwatorskiego

7.Miejscowość : G R O D K Ó W	8.Obiekt (nazwa jak w karcie) : WIEŻA DAWNEJ BRAMY LEWIŃSKIEJ	9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub mat. uzupełniającego) : podpisy zdjęć
----------------------------------	--	---

1. Wieża Bramy Lewińskiej po remoncie konserwatorskim – widok od strony wschodniej ;
2. widok od strony północno – wschodniej ;
3. widok wieży od północy ;
4. renesansowe zwieńczenie po remoncie (widok od południowego zachodu) ;
5. górna partia wieży z wykuszem latrynowym ;
6. zbliżenie górnej partii wieży ;
7. widok od strony miasta – elewacja zachodnia wieży ;
8. widok ogólny, w perspektywie ulicy Elsnera ;
9. partia górna, ujęcie od południowego zachodu ;
- 10.wieża w kontekście odcinka muru obronnego i przylegającego doń budynku ;
- 11.nisza wschodnia – przed zamontowaniem repliki brony ;
- 12.elewacja wschodnia w ujęciu od południowego wschodu – z broną ;
- 13.ostrołuczna gotycka arkada przejazdu z odbojami – od strony miasta ;
- 14.wnętrze przejazdu – nowy strop żelbetowy ;
- 15.detal z okresu remontu – stan renesansowej attyki ;
- 16.wnętrze przed remontem – attyka od wewnątrz
- 17.Wieża Bramy Lewińskiej od wschodu - stan przed remontem ;
18. stan przed remontem elewacji zachodniej ;
- 19.stan wnętrza (górna partia nowożytniej attyki z zachowanymi relikami gotyckiego krenelaża) ;
- 20.stan murów nadbudowanej ok. 1600 partii górnej – [przed remontem ;
- 21.wnętrze attyki ;
- 22.zbliżenie detalu we wnętrzu (gotycki krenelaż).

14. Kubatura : 750 m ³	15. Powierzchnia użytkowa : 45 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne : obronne, reprezentacyjne	17. Użytkowanie obecne : obiekt o funkcji komemoratywnej, pamiątkowej, relikwii miejskiego systemu obronnego
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja : Najdawniejszy odnotowany remont budowli w 1886 r. Po 1945 r. - remonty zabezpiecz. w 1975 i 1988 (ubytki, tynki) ; W latach 2008 – 9 prowadzony remont na podstawie proj. inż. [REDAKCYJNA KRETA] w przyziemiu tynki renowacyjne, przepona iniekcyjna cokołu. Wykonanie płyty żelbetowej w miejsce drewnianego stropu nad przejazdem, nowych drewnianych schodów policzkowych, pomostów drewnianych oraz nowego dachu pograżonego, o konstrukcji drewnianej z koszami, rzygaczami do odprowadzenia wody opadowej, obróbki z blachy miedzianej. Przemurowanie partii zniszczonych murów, kity na bazie zapraw mineralnych (STO), wyrwy od pocisku w pd.-wschodnim narożniku, nowe tynki na bazie wapna trassowego, rekonstrukcja boniowań, kolorystyka renesansowa na podstawie stratygrafii (farby Keim). Skotwienie murów stalowymi prętami, skręcanymi śrubami. Okazało się też konieczne wykonanie masywnych stropów wieży (nie drewnianych, jak w projekcie), usztywniających i wiążących całość konstrukcji. Zespolecie klamrami splekanych w górnych partiach murów gotyckich, przemurowanie zniszczonych, skorodowanych murów nadbudowanej renesansowej attyki, iniekcja żywicą epoksydową. Nowe okiennice okien, kolce przeciw gołębiom. Nowa iglica z chorągiewką i gwiazdą.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) : Fundamenty w stanie dobrym – brak symptomów osiadania, pęknięcia, przesunięć. Mury obwodowe z dużymi splekaniami, zwłaszcza w wyższych partiach ; z kolei znaczne zawilgocenia w partii przyziemia (duża zawartość zasoleń). Remont – wykonanie przepony, tynków renowacyjnych. Remont konstrukcyjny murów – zespolecie rys i pęknięć, ankrowanie, klamrowanie, iniekcja żywicami epoksydowymi. Remont wraz z konserwacją w latach 2008 - 9 obejmował konserwację łąc murów, konstrukcję wewnątrz – komunikacji, w postaci nowych schodów, dachu. Tynki zewnętrzne, wewnętrzne – obecnie w stanie dobrym, po zabiegach rekonstrukcyjnych, wymianie partii zniszczonych. Faktury nawiązujące do historycznych. Instalacje : odwodnieniowa w stanie dobrym, po remoncie w 2009 r.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie : Obiekt zabezpieczony po wykonanym remoncie i konserwacji – scalenie murów, rekonstrukcja historycznych tynków, renesansowej kolorystyki, wykonanie zabezpieczeń przeciwko penetracji wody, występowaniu soli. Nowa konstrukcja schodów, dachu wraz z pokryciem, rzygaczy, obróbek blacharskich itp.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania) :

- Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu :
Studium historyczno-urbanistyczne miasta Grodkowa, mpis Kutzner M. 1962 r.
- Dokumentacja PP. P K Z O / Wrocław, *Mury obronne w Grodkowie - projekt techniczny trwałego zabezpieczenia*, Burek J., Wrocław 1986
- Ekspertyza o stanie technicznym. Mury miejskie i wieże w Grodkowie, oprac. mgr inż. F. Nadolski, mgr inż. K. Sokolniki Wrocław 2005
- Projekt budowlany remontu konserwatorskiego Bramy Lewińskiej w Grodkowie, oprac. zespół pod kier. mgr inż. arch. K. Nawareckiego, 2006
- Pozwolenie konserwatorskie nr 538 / N / 2006 z dnia 9.10.2006 na remont wieży bramnej (Bramy Lewińskiej) i odcinka miejskiego muru obronnego wraz z rekonstrukcją odcinka zawalonego

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury) :

Najstarsze widoki miasta wraz z fortyfikacjami pochodzą z 2 poł. XVIII wieku, opracowane przez Fryderyka Bernarda Wernera. Miedzioryt z 1752 r. F.B. Wernera z 1752 r. w „Scenographie”. – widok miasta od północy. Dzieła Wernera w Bibliotece UWr.

Fotografie z lat 60-tych i 70-tych XX w. w archiwum Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu.

22. Bibliografia :

- Bimler K. *Die schlesischen massiven Wehrbauten*, Breslau 1940
- Dobrowolski T., *Sztuka Na Śląsku*”
- Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t.VII, z.3 ; Powiat Grodkowski, IS PAN W-wa 1963, s. 14, 21-22
- Legendziewicz A., Lasota C. *Wyniki badań architektonicznych i wnioski konserwatorskie do remontu ratusza w Grodkowie i jego otoczenia (mury i wieże obronne)*, t. II, Wrocław 2005, mpis
- Lutsch H, *Verzeichniss der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, t.4*, Breslau 1886-94, s.50
- Münch H., *Początki średniowiecznego układu miejskiego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem Śląska*, Kwartalnik Historii Urbanistyki i Architektury 1960
- Vug O., *Das Alter der Tortürme in Grottkau*, [w :] Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens, nr 34, 1900
- Zlat M. *Attyka renesansowa na Śląsku*, Biuletyn Historii Sztuki XVII, 1955

24. Uwagi różne :

Brama Lewińska zachowana razem z dość dużą partią murów miejskich, ciągnących się na dość długim odcinku we wschodniej części starego miasta ; do których od południa dostawiony nowszy, prawdopodobnie XIX-wieczny budynek. Mury nie zachowane w pierwotnej wysokości, natomiast we fragmencie na północ od wieży Bramy Lewińskiej zachowana dolna partia występującej przed lico murów czworobocznej baszty. Projekt rewaloryzacji zakładał oprócz remontu wieży Bramy Lewińskiej rekonstrukcję części zburzonego muru kurtynowego i remont budynku opartego o mur i o ścianę pd. wieży.

25. Wypełnił :

mgr Dariusz Stoces
VI - XI 2009 r.

data :

26. Sprawdził :

data :

27. Załączniki

wkładki nr 1 - 6